

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A

EPIST. VII.

PROFICIENTI turbam vitandam, & vitia ab eâ trahi: vitanda item spectacula, & maximè cruenta. Neque publicè recitandum, aut differendum, apud dissimiles. Pluris sit, inquit, vnus alterque auditor bonus, aut etiam nullus.

QVID tibi vitandum præcipuè existimes, quæris? turbam. Nondum enim illi te tuto committeris. Ego certè confiteor imbecillitatem meam. Numquam mores quos extuli, refero. Aliquid ex eo quod composui, turbatur: aliquid ex his quæ fugavi, redit. Quod ægris nocuit, quos longa imbecillitas vsque eò affecit, vt numquam sine offensâ proferantur, hoc accidit nobis, quorum animi ex longo morbo reficiuntur. Inimica est multorum conuersatio. Nemo non aliquod nobis vitium¹ aut commendat, aut² imprimit, aut nescientibus³ allinit. Vtique quò maior est populus cui commiscemur, hoc periculi plus est. Nihil verò est tam damnosum bonis moribus, quàm in aliquo spectaculo desiderare. Tunc enim per voluptatem facilius vitia surrepunt. Quid me existimas dicere? auarior redeo, ambitiosior, luxuriosior? imò verò crudelior & inhumanior, quia inter homines fui. Casu in⁴ meridianum spectaculum incidi, lusus expectans, & sales, & aliquid laxamenti, quo hominum oculi ab humano⁵ cruore acquiescant. Contrà est, quidquid antè pugnatum est, misericordia fuit. Nunc omnis nugis, mera homicidia sunt: ⁶ nihil habent quo tegantur: ad ictum totis corporibus expositi, numquam frustra⁷ manum mittunt. Hoc plerique⁸ ordinariis paribus & ⁹ postulatitiis præferunt. Quid ni præferant? non galeâ, non scuto repellitur ferrum. Quò munimenta? quò gladij artes? Omnia ista mortis moræ sunt. Mane leonibus & vrsis homines, meridie spectatoribus suis obiiiciuntur. Interfectores¹⁰ interfecturis iubentur obiiici, & victorem in aliam detinent eadem. exitus pugnantium mors est: ¹¹ ferro & cigne res geritur. Hæc fiunt, dum¹² vacat arena. Sed latrocinium fecit aliquis: ¹³ quid ergo meruit? vt ¹⁴ suspendatur. Occidit hominem. qui occidit, ille meruit vt hoc pateretur: tu quid meruisti miser, vt hoc spectes? Occide, ¹⁵ vre, verbera. ¹⁶ Quare tam timidè incurrit in ferrum? quare parùm audacter occidit? quare parùm libenter moritur? ¹⁷ Plagis aguntur in vulnera, & mutuos ictus nudis & obuuis pectoribus excipiunt.

Inter-

EPIST. VII. I. AVT COMMENDAT.]

Exemplo.

2. IMPRIMIT.] *Sermone.*3. ALLINIT.] *Conuersatione.*4. MERIDIANVM.] *In arenâ duplex spectaculum, Matutinum & Meridianum. Ibi cum bestiis, nunc, qui reliqui, inter se depugnabant. Me vide*

11. Saturnal.

5. CRVORE.] *Qui manè affatim effusus.*D 6. NIHIL HABENT.] *Epist. xcv. Homo sacra res, homo, iam per lusum & iocum occiditur: & quem erudiri ad accipienda inferendaque vulnera nefas erat, is iam nudus inermisque producitur satisque spectaculi in homine mors est.*7. MENVN MITTUNT.] *Ad ictum. De manibus gladiatoris, nos quoque in Saturn.*8. ORDINARIIS.] *Qui legitimo tempore, loco, & apparatu inducuntur. qui proprie & primò gladiatores sunt. At isti, velut vicarij quidam & subito suffecti, minus artis aut pompæ habebant.*9. POSTVLATICIIS.] *Plus etiam quàm Ordinariis. nam isti sepositi quidam, & velut Principales erant: quos populo poscenti, per gratiam indulgebant.*10. INTERFECTVRIS.] *Scripti, interfectis: sed sententia ita poscit. A libris Muretus abiit qui, inter se, fecit.*11. FERRO ET IGNE.] *Ferro, quo occidunt: igne, quo in eadem agunt. statim: Occide, vre.*12. VACAT ARENA.] *A legitimo & ordinario spectaculo, matutino. Statim: Intermisium est spectaculum.*13. QVID ERGO MERUIT?] *Malim, Quid ergo meruit, vt.*14. SVSPENDATVR.] *In cruce. nam hoc latronibus destinatum supplicium. Tamen pro mente hie magis fortasse, meruit, vt sicperdatur?*15. VRE, VERBERA.] *Vre facibus, aut candentis ferro; verbera, flagris. Ad epist. xxxvii. & nos in Saturn.*16. QVARE TAM TIMIDE.] *Voces & affectus populi. qui sic in Cicerone: In gladiatoris pugnis timidos, & supplices, & vt viuere liceat obsecrantes, odisse solemus. In nostro De Ira 1. Quid gladiatoribus quare populus irascitur, & tam iniquè, vt iniuriam putet, quòd non libenter pereunt? Contemni se iudicat, & vultu, gestu, ardore, de spectatore in aduersarium vertitur.*17. PLAGIS.] *Verberibus, vt supra.*

18. MALA

Intermissum est spectaculum? interim iugulantur homines, ne nihil agatur. Age ne hoc A quidem intelligitis, ¹⁸ mala exempla in eos redundare qui faciunt? Agite diis immortabilibus gratias, quod ¹⁹ eum docetis esse crudelem, qui non potest discere. Subducendus populo est tener animus, & parum tenax recti: facile transitur ad plures. Socrati, Catoni, & Laelio excutere mentem suam dissimilis multitudo potuisset: adeo nemo nostrum, qui ²⁰ cum maxime concinnantur ingenium, ferre impetum vitorum tam magno comitatu venientium potest. Vnum exemplum aut luxuriae, aut avaritiae, multum mali facit: conuictor delicatus paullatim eneruat & emollit: vicinus diues cupiditatem irritat: malignus comes quamuis candido & simplici, ²¹ rubiginem suam affricuit: quid tu accidere ²² his credis, in quos publice factus est impetus? Necessè est aut imiteris, ²³ aut oderis. Vtrumque autem deuitandum est: ne vel similis malis fias, quia multi sunt: neve inimicus multis, quia dissimiles sunt. Recede in teipsum quantum potes. cum his versare, qui te meliorem facturi sunt: illos admitte, quos tu potes facere meliores. Mutuò ista fiunt, & homines dum docent, discunt. Non est ergo quòd te gloria B publicandi ingenij producat in medium, vt ²⁴ recitare istis velis, aut disputare: quod facere te vellem, si haberes isti populo ²⁵ idoneam mentem. Nemo est, qui intelligere te possit. Aliquis fortasse vnus aut alter incidet: & hic ipse formandus tibi erit, influendusque ad intellectum tui. Cui ergo, inquis, ista didici? non est quod timeas, ne operam perdideris, si tibi didicisti. Sed ne mihi soli hodie didicerim, communicabo tecum quae occurrerunt mihi egregiè dicta circa eundem ferè sensum tria: ex quibus vnum haec epistola in debitum soluet, duo ²⁶ in antecessum accipe. Democritus ait: *Vnus mihi pro populo est, & populus pro vno.* Bene & ille quisquis fuit (ambigitur enim de auctore) cum quaereretur ab illo, quò tanta diligentia artis spectaret ad paucissimos peruentura? *Satis sunt,* inquit, *mibi pauci, satis est vnus, satis est nullus.* Egregiè hoc tertium. Epicurus cum vni ex consortibus studiorum suorum scriberet: *Haec,* inquit, *ego non multis, sed tibi: satis enim magnum alter alteri theatrum sumus.* Ista, mi Lucili, condenda in animum sunt, vt contemnas voluptatem, ex plurium assensione venientem. Multi te laudant. Ecquid habes cur placeas tibi, si is es quem multi intelligunt? introrsus bona tua spectent.

18. MALA EXEMPLA.] *Qui tam libenter occidit, non timetis à potentiore occidi?*

19. EVM DOCETIS.] *Manifestò hoc ad Neronem. & in eius clementia laudem, blandè nec tamen falsò (sub iniuria quidem imperij) hic inseruim.*

20. CVM MAXIME CONCINNAMVS.] *In viâ & profectu sumus ad bonam mentem, nondum habemus: fingimus & formamus. His talibus quàm vitanda turba, docet & Epicteti Dissertatio, lib. 11. cap. XVI.*

21. RUBIGINEM SVAM.] *Quam Æruginem Horatius dixit. Epictetus: Αμύχανον τὸν συναφελόμενον τὸ νόσον μὲν ἴσως, καὶ καὶ ἄλλοις ἀπολαύσαι τῆς ἀσβολῆς: Fieri non potest, quin qui versetur & adhæreat fuligine tincto, & ipse fuliginem ab eo participet.*

22. HIS CREDIS.] *Nihil autem, et si libri plerique, his moribus credis: non malà item sententiâ. Quantum periculi ab his moribus vitiosis, est, in qua publicè consensus? Sed melior aptiorq. e vulgata. si vnus alterve conuictor corruptis, aut deicit: quo-*

modo ÿ stabunt, qui à toto populo petuntur? quod iis euenit, qui turba se committunt.

23. AVT ODERIS.] *Quidam liber, odioris. quod verbi non sperno: sed hic locum non habere sequentia docent.*

24. RECITARE.] *Tua scripta in publico, vt olim solet.*

25. IDONEAM MENTEM.] *Aliqui, mercem.*

26. IN ANTECESSVM.] *Vox à foro & argentariis. significat in ante solui, & priusquam dies cessit. Glosse: Antecessum: ἀπόχρεια. vult esse, dare vel accipere eis ἀπόχρεια: quod Latinis, Prærogare, vel Præcipere. Quinçtilianus Declamat. Quod apud mercatores solet, in antecessum dedi. Florus 111. Marius & Carbo, desperatâ viçtorîâ, & ne inulti perirent, in antecessum sanguine Senatus sibi parentabant. Eas enim duas voces, è fido codice, nos Floro redonamus. Vultur & nos, epist. CXVIII. initio, De Benefic. IIII. cap. XXXII.*